

ΘΥΜΙΟΣ — Δόξα σοι ο Θεός, που βρέθηκε ένας άνθρωπος να δώσει της γυναίκας μου να καταλάβη.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ — Ο πατέρας όμως; θέλει να της δώσει μόνο πενήντα παράδες.

ΜΗΤΡΟΣ — Δέ μου κάμετε τη χάρη να μου φέρετε μερικές για δείγμα;

ΘΥΜΙΟΣ — Έλα Χριστέ και Παναγιά! Του λόγου σου βλέπω δεν καταλάβεις ακόμα τί συμβαίνει.

Βρέ, αδελφούλη μου, σήμερα πήγα και φύτεψα μερικά φουντάνια και του λόγου της — ή γυναίκα μου, λέω, έχω τη θυγατέρα μου — του λόγου της λοιπόν μου κόβει κάτι ραμπανθόνες που είναι να σπας από τα γέλοια. Ονειρεύεται δηλαδή πως ύστερ' από έξη ήφτά χρόνια θα μας δώσουν πενήντα ταγάρια ελιές, πως εκείνη θα τις μαζώσει, πως εγώ θα τις φορτώσω, και πως ή μικρή θα πάη να τις πουλήση στην αγορά, και πως δεν τὸ βρίσκει άσυνείδητο, λέει, να ζητήσει έξζντα παράδες την οκά. Έγώ της είπα πως τόσα είναι πολλά, εκείνη είπε δεν είναι, κ' έτσι άναψε ο καυγάς. Κατάλαβεις;

ΜΗΤΡΟΣ — Έγώ κατάλαβα ένα πράμα μόνο, πως θαρρούσα, που ήρθα στο σπίτι του γείτονά μου του Θύμιου, και βλέπω πως βρίσκουμαι σε φρενοκομείο. Είδα πολλούς να μαλλώνουν, άνθρωπος είσαι, τί θα πη, μα όχι και για μια τέτοια αϊτία. Οί ελιές ακόμα δὲ φυτεύτηκαν και ή μικρή που θα πουλήση τον καρπό πῆρε από τώρα τὸ μερτικό της.

ΔΙΑΜΑΝΤΩ — (Μὲ παράπονο) Είδατ' εκεί αλήθεια παράξενα πράματα!

ΘΥΜΙΟΣ — (άγκαλιζοντας μὲ τὸνα χέρι τὴ Διαμάντω) Μὴ κλαίς, κορίτσι μου. (Στὸν Μῆτρο) Δὲν ξέρεις, γείτονα, τί χρυσὸ παιδί που είναι ή Διαμάντω μου. Όνομα και πράμα. (Στὴ Διαμάντω) Αίντε, σουπρά μου, τώρα, σίρε βαλε τὸ τραπέζι, κ' από τις πρώτες ελιές που θα πουλήσουμε θά σου κάμω ένα φουστάνι.

ΜΗΤΡΟΣ — Γειά σου, γείτονα.

ΘΥΜΙΟΣ — Πολλά τὰ ἔτη σας.

ΜΗΤΡΟΣ — (φεύγοντας) Μά τὴν αλήθεια, βλέπει κανένας στὴ ζωὴ του πολλά παράξενα, μα αὐτὸ πρέπει νάσαι από τὰ πολὺ σπάνια. Οί ελιές ακόμα δὲ φυτεύτηκαν και μαλλώνουν σε τί τιμὴ να πουλήσουν τὸ μαζούλι τους. α' Άγνωστα κ' άφαντα και στὸν πλακὸ ἀπλωμένα»

(Κατὰ τὸ Lope de Rueda)

ΑΡΤΩ ΠΡΟΓΤΑ

αριδες τὰ κουφια σανιδιά της κάμαρας. Νογαεί πως θά μπορούσε να πετάξει πέρα από τὰ κορφοθύβνια της πατρίδας του, κατὰ τὴν κόκκινη μηλιά και κατὰ τὸ δόγμα του λειψοῦ περγαριού. Τὸ κουφάρι του όμως άποσβολώνεται και σκύβει: τώρα πάνω στη σάλα, σαν κατεβαίνει πάλαι και προσεχτικά.

Σὲ λίγο θανατίζεται: πάλαι άναμεσα στα γεραμένα δέντρα που τὰ νανομαίξει ή περγαρόφωτη νυχτιά και τὰ ξυπνάει ο άνεμος. Και από πίσω τὸ φυλακάκυλα, ή Αράφα, τὸν άκλουθαί: τὸν ένας σφουριάζει τῆς και δὲ σώνει να κουνάει τὴ φουντωτὴ νουρά της και να τὸν γλείφει τὰ δάχτυλα.

Δ

Η λαμπάδα του καναλιού βαράει άφρισμένη πάνω στὰ χουλάρια; τὰ δρόαχτι στριφογυρνάει και κλώθει τὴ μυλόπετρα και τάλεμένο γένημα πασπαλώνεται: ολόινα μέσα στὸν πόθο.

Οί ζυλινοί στύλοι άγγίζαν τὴν καπνιασμένη σκεπή και σαλαγιούνταν και τρίζουσε μονότονα ὅλο τὸ χρόνο ο τῆπος άρεβολάει ὀλόγυρα, τῆσο που οί άγωγιάτες που πεζίζουν νάλίσουν χοντραίνουν τὴ φωνή και μιλοῦνε δυνατά.

Ὅσοτσο ή φάμιλια του μυλωνά λένε πως είναι ξεκουραμένη.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΜΕΒΡΑΙ

ΕΝΑΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Τὴν περασμένη Παρασκευή τὸ βράδυ, ἐνῶ ἐδιπλώναν οί ὑπάλληλοι(11) τὰ φύλλα τοῦ «Νουμά» και γράφανε τις διάφορες ἀντρώδες, συνεδρίασε ή επιτροπή για να βγάλει τ' ἀποτελέσματα ἑνός διαγωνισμού. Ὁ λόγος δὲν είναι οὔτε για τὸν Παντελεῖδιο οὔτε για τὸ μακαρίτη τὸ Λασσάνειο. Τὸ μόνο κοινὸ σημεῖο που ἔχουν αὐτοί με τὸ δικό μας είναι οἱ κ' ἐκεῖ και ἐδῶ στεφανώνονται οί περισσότερο ἀγράμματοι.

Λοιπὸν ὅποιος ἔχει κάνει τοὺς πῖο πιτυχημένους βαρβαρισμούς, αὐτὸς θά πάρει τὸ βραβεῖο.

Τὴν επιτροπὴ ἀποτελοῦσαν ὁ διευθυντὴς τοῦ «Νουμά» ἕνας συνεργάτης και ἐγὼ που εἶχα τὴν τιμὴ να διοριστῶ εἰσηγητὴς.

Μ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν ιδιότητα γράφω τ' ἀποτελέσματα σήμερα, ἀφοῦ πρώτα βεβαιώσω τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες οἱ ή επιτροπὴ ἔβαλε ὅλα της τὰ δυνατὰ για να φανῆ ἀμερόληπτη.

Νομίζουμε ὅμως οἱ θάταν ἀνάγκη να ἐξηγήσουμε με λίγα λόγια τὸ πνεῦμα τοῦ διαγωνισμού.

Ἐπειδὴ στὴν πολιτεία μας, τὴ δοξαμένη Ἑλλάδα πούχει τοὺς καλύτερους προγόνους τῆς κόσμου, συνειθίζουν πάντα να ἔχτιμούν τις ἀσυνταξίες και να θεωροῦν ἐπίσημα πρόσωπα ἐκείνους που τις ξεφουρνίζουν με τὸ σωρὸ, κ' ἐπειδὴ μπορεί μερικοί κακὸχυχοι να μὴν ἀπόχτησαν ἀκόμα τὴ φήμη που τοὺς ἀξίζει, για τοῦτο ἀποφάσισε ή διευθύνση τοῦ «Νουμά» να διοργανώσει ἕνα τέτιο διαγωνισμό με τὴν ἐλπίδα οἱ θά προσφέρει μεγάλες ὑπερσίες στο Ἔθνος.

Ὅροι τοῦ διαγωνισμού.

Α'. Χρειάζεται ἀσυνταξία.

Β'. Νά είναι τυπωμένη εἴτε σ' ἔφημερίδα εἴτε σὲ βιβλίο.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο μὲς ἐμποδίζει — και είναι κριμα μεγάλο — να βραβεύουμε ἕνα δάσκαλο που γράφει σ' ἕνα δελτάριο «θερμότηας εὐχὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχατος».

Τὸ δελτάριο βρίσκεται στὰ γραφεία τοῦ «Νουμά» κ' ὅποιος ἔχει ἐπιθυμία ἄς κοπιάσει να τὸ ἴδει.

Ἡ Ἐπιτροπὴ προφήτεψε πως γλήγορα θά γείνει ὁ δάσκαλος «σοφὸς καθηγῆτης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων». Καὶ τώρα ἀρχίζουμε τὸ ἔξδιαλεγμα κεινῶν που ἄμμορφώθηκαν με τοὺς ὄρους.

Αὐτοί χωρίζονται ἀε δύο τάξεις. Στις ἔφημερίδες και στὰ πρόσωπα.

Ὅσο για τις πρώτες είναι δικίο να πούμε οἱ

Ἡ νὰ μυλωνοῦ παράταει μὴ ψιχὰ τὸ παντοτινὸ χτένισμά της και σηκώνεται γὰ να γεράσει ξανά ταμπάρι με τὰ ἔξρα σπειρία τὰ καρδιά: λαχόνια της σείονται, σὰ να ζυγιαζονται.

Σαν ἀπιθῶνεται στὴν ἀναποδογυρισμένη κρουπάνα, ἀκροπαίει πάλαι ὀλόγυρα στο σκυμένο κεφάλι τὰ χρυσόκκινα μαλλιά της και ἀφὰ πέσουν κυματιστὰ και νοτῖα σαν τὰ χρυσοσήματα τοῦ ἡλίου. Τὰ κερνῖα και στρογγυλωτὰ της χέρια ἀνέδοκατεβαίνουσε βερνοντας ἀπὸ πάνω ὡς κάτω τὸ κοκαλένιο χτένι κ' οί ἀντηλίες που πλημμυροῦν ἀπὸ τὰ κερνῖα ἐπὶ τὴν κόψη τὴ χλωμοφύγγουσε μαγεμένα.

Κάποτε τινάζει τὰ πλοδοτὸ μέτωπό της πρὸς τὰ πίσω και ὀρθοκαθεταί στη ραχοκοκαλία της: τὰ οὐρμασμένα στήθια της πετάχνονται τότες ὀμπρὸς ὀλοστρογγυλά κ' είναι μὴ ἐβλογημένη χαρὰ που θυμάει τὴ γόνιμη νιότη. Τὸ λουσμένο κορμί της εἶναι τώρα καθαριὸ και λαγαρὸ σαν τὴν ἄερη πέτρα που τὴν πλένει τὸ νερὸ τῆς βρύσης και τὰ γέρι μοσκοβολάει γύρω της τὴ μυρουδιά τοῦ πόθου και τῆς σάρκας. Τὰ σταχτοπρασῖνα μεγάλα μάτια της βασιλεύουν κάθε λίγο διαψασμένα μέσα στῖς βαθουλωμένες κῶχες και τὰ παλά μάτοφύλα χαλιπῶνουν κάθε τόσο λιγωμένα. Καημοί ζωεροί τὴν κολάζουν κ' ἕνα κύμα φουσκάνει τὸ χιονάτο κόρφο και τὴν ἀναγκάζει να παίρνει τὴν ἀνάσα πῖο γοργή.

παρουσίασαν πλούσιο ὕλικὸ και να τονίσουμε οἱ διακρίνονταν για τὰ πρωτότυπα μαργαριτάρια.

Ὅλες ὅμως τις ἔσπερασαν «αἱ Ἀθῆναι» ἔφημερίδα καθημερινὴ δεκάριχη που τὴ διευτύνει με ἐπιτηδειότητα μεγάλη ὁ κ. Γ. Πῶπ litterateur—calambouriste.

Ἀραδιάζουμε μερικά τραβηγμένα ἀπὸ τις «Ἀθῆνας».

«Δὲν ὑπῆρξεν οὐδέποτε».

«... ἀπιθῶνίζετο»

«... δι' ὧν μετράται ὁ πολιτισμός».

«Τὰ 3/4 τῆς ἀλλοιώσεως ταύτης ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς ἐκ καθαριότητος τῆς πόλεως, συνεπεία τῆς ὀδοστρώσεως τῶν ὀδῶν».

Ἡ επιτροπὴ ἔθαύμασε τὴ μεγάλη ἐπιτυχία τῆς ἔφημερίδας και τῆς δίνει τὸ Α' βραβεῖο, δίπλωμα τιμητικὸ και 1000 ρούβλια ἀπὸ αὐτὰ που μὲς ἔστειλε τώρα τελευταῖα τὸ Πανὸλαυτικὸ κομιτάτο.

Ἀπο τὰ ὄτομα πρώτος ἦρθε ὁ κ. Προφαντόπουλος. Κι' αὐτὸς παίρνει δίπλωμα τιμητικὸ κ' ἕνα συνταχτικὸ τοῦ Κατεδαίνῃ χρυσοδεμένο.

Αὐτὸ είναι τ' ἀποτελέσματα. Σὲ λίγο καιρὸ θά ξαναγείνει ὁ διαγωνισμός και αὐτοὶ που βραβεύτηκαν θα είναι hors—conco γιατί τότε είναι ζήτημα ἄν θ' ἀφίσουν ἄλλον να νικήσει.

Για τὴν Ἐπιτροπὴ
Ὁ εἰσηγητὴς
ΒΑΡΒΑΡΟΔΙΚΗΣ

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Βλέπεις, που πρόθυμα δέχομαι τὴν εὐγενικία σου πρόσκληση — και μπορούσα να μὴ τὴ δεχτῶ; — κ' ἔρχομαι στο μικρὸ σου σαλονάκι για πρώτη φορὰ να τὰ πούμε. Πόσο ἀγαπᾶς τοὺς Κορφοῦς, τὸ χαριτωμένο μας νησάκι, για να θέλεις να σοῦ μιλῶ για κείνο, πάντα για κείνο. Δὲν ἔχεις ἄδικο, γιατί και μεῖς ὅλοι δὴ πολυαγαπάμε τὸ Νουμά.

Κορφιατικὲς λοιπὸν κουβέντες! Μά κριμα! με ποσο πόνο θ' ἀρχίσω, γιατί θά σοῦ μιλήσω για κάτι που μου πλάκωνει τὴν καρδιά, και που πρέπει να τὸ πῶ, για να ξεσκάσω.

Ὁά διάβασες που ὁ πρόξενος τῆς Αὐστρίας, ἔγραψε στὴν Κυβέρνησή του να ἐμποδίζει κάθε κορίτσι να πατήσει στους Κορφοῦς, γιατί ἐδῶ βρίσκονται ἄνθρωποι, που πουλοῦνε τὴν τιμὴ και τὴν ὀμορφιά τῶν

Στοχάζεται πάλαι τὴ σκληρωμένη ζωὴ που περνάει τώρα και τὸ μυαλό της φουρτουράει στα πρώτα χαμένα χρόνια, ὅταν ακόμα εἶταν γελοῦμένη κοπέλα τοῦ χωριοῦ κ' ἀνέμεζε τὰ ξέπλεγα χρυσόμαλλα πάνω ἀπὸ τὰ στάχια τοῦ ἡλιοπυρωμένου κάμπου.

Ἐστὴ ὀκτώ του ὀφείλει με τὴ ἡλικία μὴ βέτομουρα ζάρων μὴ θερμὴ χαράγῃ και λαχταροῦσα ὀπὸ ἀνατρίχιασμα που περνοῦσε τις καλαμιές τῶν θερσιμένων πῖα χωραφῶν. Καμὰ γαλιάντρα μεληδίστρα σταματοῦσε τὴ ματιά μου ἀνάμεσα στα γυλιστερὰ σῶβλια και σάλεβα λίγο τὰπειραχτο κορμί μου σὰ να νογοῦσα πως τὰχα κ' ἐγὼ εἶμαι κατῖτι κ' ἀπὸ τὸ τὸ κάτι στοχάζομαι πως δὲν εἶσαν τίποτα ακόμα. Οί πετιλιώχοι χανόνταν στα οὐράνια μέσα και ἀρροποῦσαν ὀλόγυρα τραγούδια. Πέρα πέρα οί ἄλλες σταχτολογίστρες ἀνασκουμπῶναν τις ποδιές και σείονταν μεστωμένες και δροσάτες. Τὸ βράδι θά τελειῶναν τὸ μαζῶμα κ' ἀναμίνες θά γυρονοῦσαν στα χαμηλά καλυδοσιπῖα. Ἐνὰς πρωτοφῶντος πόθος γλιστροῦσε μέσα στὸν ἀδάμαστρο κόρφο μου και ἐκφραζοῦμαι πως κόμπιαζε ὁ λαίμορος μου και φούσκωνε χωρίς λόγο. Ἄλλες ἦταναι κορσοί κ' ἐγὼ μεθοῦσα...»

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ

ἀγνῶν παρθένων στους ξένους τοῦ Καζίνου. Δὲ θέλω, ὄχι, — καὶ γιατί τάχα; — νὰ δείξω πόση ἀδιάντροπη ψευτικὰ κλεῖ μέσα του τὸ ἐλλεινὸ κείνο ἔγγραφο τοῦ Αὐστριακοῦ προξένου, γιατί φτάνει ἡ περιφρόνηση, πού οἱ Κορφιάτες ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα δείχνουν στὸν πρόξενο, γιὰ νὰ νοιώσει ὁ καθένας πὼς ἔχουμε πάρα πολὺ ψηλὰ τὴν τιμὴ μας καὶ πού τὴν παρθένα ὀμορφιά τοῦ νησιοῦ μας καμμιά πράξη ἀσυνείδητη καὶ ἀνομη δὲν ἤρθε ἀκόμη νὰ τὴ μολύνει. Μὰ ἴσια ἴσια ὁ δίκιος θυμὸς κ' ἡ ἀγανάχτηση πού φαίνεται ζουγραφισμένη στὴν ὄψη καθενὸς Κορφιάτη, τὰ ψηφίσματα, γιὰ νὰ φύγη ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς ὁ συκοφάντης πρόξενος, καὶ ἡ ἐπιθυμία ὅλων νὰ δοθεῖ μιὰ ἱκανοποίηση στὴν ἀγγυγμένη τιμὴ τῶν Κορφῶν μὲ κάνει νὰ ρωτήσω.

Δὲν ἐσκεφτήκατε, πού θὰ μπορούσε νὰ βρεθεῖ κάποιος ν' ἀμφισβᾶλλει γιὰ τὰ τίμια καὶ ἀγνά ἔθη μας, ὅταν ἠθέλατε — σεῖς Κορφιάτες! — μὲ τὴ δοξασιμένη ἱστορία σας, νὰ στήσετε στὸ Ἀχιλλεῖο, στὸ μαρμαρωμένο ὄνειρο μιᾶς ποιητικῆς ψυχῆς, Καζίνου, καὶ νὰ κάμνετε τὴν Κέρκυρα κέντρο καθενὸς παιζοχάρτη ἀφοῦ, καθὼς βλέπετε, φτάνουν νινάχα οἱ τοῖχοι ἀνεπίσημου Καζίνου, πού ἀκόμα δὲν ἀρχίνησε νὰ λειτουργεῖ καὶ πού ἐλπίζουμε ποτέ νὰ μὴ λειτουργήσει, γιὰ νὰ δώσουν ὑπόψια γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ νησιοῦ μας;

Δὲν τὰ σκεφτήκατε αὐτὰ, ὅταν νὲ τοὺς ἔχουσε τοῦ Ἐθνικοῦ μας θίνου, ἐκάνετε συλλαλητήριο καὶ ζητούσατε τὴν ὀσλίνα, ὅταν μανιωμένοι πετροβολούσατε τὰ σπῆτια δὴ Δημοτικῶν μας συμβούλων τοῦ Μανέση καὶ Μακαρίζη — τους γράσω δὴ, γιατί τοὺς ἀξίζει ἡ ἀθανασία — ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησαν νὰ ψηφίσουν νὰ γίνῃ ἡ Κέρκυρα δεύτερο Monte Carlo, καὶ ἄλλων πού τὴν πολέμουσαν, ὅταν φρενιασμένοι βρίζατε τὸν Κ. Θεοτόκη, τὸ γνωστὸ δηγηματογράφου, γιὰ τὸ παληκαρίσιο του ἄρθρου, πού τύπωσε ἡ Ἀκρόπολις;

Ὅχι, δὲν τὰ σκεφτήκατε ὅλ' αὐτὰ, μὰ πρέπει νὰ τὰ σκεφτήτε σήμερα, καὶ μαζί μὲ τὴν ἀγανάχτησή σας ἐναντίον τοῦ προξένου γιὰ τὴν ἀδικη προσβολὴ καὶ συκοφαντία του, νὰ νοιώσετε, πού ὅσο καὶ ἂν δυστυχεῖ ἓνα ἔθνος, εἶναι πλούσιο, εἶναι Κροῖσος, ὅταν μπορεῖ νὰ κρατεῖ ψηλὰ τὸ μέτωπό του καὶ πού ἡ τιμὴ καὶ τ' ἀγνά ἔθη ἐνὸς τόπου εἶναι μεγαλύτερος πλοῦτος ἀπ' ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ Monte Carlo.

Καὶ τώρα, φίλε Νομά, σὲ χαιρετήσα.

Ε. Α. Δ.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

Ἐνα μὲ τᾶλλο ἀρχίσαν ν' ἀνοίγουν στὰ μεγάλα κέντρα τὰ διάφορα θεάτρα, καὶ στὶς γωνίτες τῶν συνοικιῶν νὰ θρονιάζονται σὲ λογικῶ λογικῶν παράγκες οἱ ἀξιοθρήνητοι καλοκαιρινοὶ μικροθίασοι πού θὰ ὀργιάσουνε πάλι τέσσερις καὶ πέντε μῆνες μὲ πατριωτικὰ καὶ λαϊκὰ ἔργα. Ὡς τὰ τώρα τρία μοναχὰ θεάτρα ξεχωρίζουνε πού μπορεῖ ὅπωςδήποτε νὰ γίνῃ κάποιος λόγος, ὄχι βέβαια γιὰ τὸ δραματολόγιό τους πού θὰ περιορίζεται καὶ φέτος στὶς συνειθισμένες φραν-σέζικες φάρσες, μὰ γιὰ τοὺς ἠθοποιούς πού θὰ παίζουνε. Τὰ θεάτρα αὐτὰ εἶναι, τοῦ Παντόπουλου στὸ Σύνταγμα, τοῦ Λεπενιώτη στὸ Βαριετέ, τῆς Κυβέλης στὴν Ὀμόνοια. Εἶναι οἱ πιὸ ἀξιόπρε-

ποι θίασοι κ' ὁ καλὸς κόσμος ἐκεῖ θὰ περάσῃ τὰ περισσότερα βράδια του.

Ὁ Παντόπουλος μ' ὅλη τὴ γενικὴ ὑποχώρηση πού ἔκανε χρόνια τώρα στὰ προστυχότερα γούστα τοῦ κοινοῦ, μένει πάντα ἓνας τεχνίτης ἀξίος τῆς προσοχῆς ὅλων ἐκείνων πού ἔχουνε γιὰ τὸ θέατρο ἰδέα κάπως πιὸ ἐκλεχτὴ, πιὸ πνευματικὴ. Τώρα ὅμως καθὼς παίζει αὐτὸς κ' ὁ θίασός του καὶ καθὼς διαλέγει τὰ ἔργα εἶναι μόνον ἓνας ἀξίος λαϊκὸς κωμικός. Δὲ νομίζω ὅπωςδήποτε ὅτι ὁ Παντόπουλος γεννήθηκε νὰ εἶναι τέτοιος μοναχὰ. Ἡ μόρφωσή του κ' ἡ ξεχωριστὴ σκηνικὴ του μάθηση μπορούνε καὶ πολὺ ψηλότερα νὰ τὸνε σηκώσουν. Ὁ παρατηρήστε, καὶ πολὺ σωστά, ὅτι ἓνας τεχνίτης ὅσο λαϊκὸς κ' ἂν εἶναι πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ εἶναι μορφωμένος κ' ὅτι φυσικὰ ἡ μόρφωσή κ' ἡ μάθησή δὲν εἶναι τὰ μόνον προσόντα πού ἀνυψώνουν ἓναν ἠθοποιό. Ὅλα καλὰ, μὰ ὁ Παντόπουλος εἶναι ἠθοποιὸς τέλειος σὲ ὅλα του κ' ἔχει ριζωμένο μέσα του περισσότερο ἀπὸ καθὲ ἄλλον τὸ δαιμόνιο τῆς σκηνῆς. Μπορεῖ καθὲ ρόλο σὲ καθὲ ἔργο νὰ τὸν κρατήσῃ ἔξω. Τὸνε θυμοῦμαι δὴ καὶ κάμποσα χρόνια στὸ ρόλο τοῦ Πάστορα στους Βουρλούακες τοῦ Ἰψέν. Ἐπαιξε θαυμαστικὰ πού εἶταν ἀδύνατο ν' ἀναγνωρίσης στὸ σοβαρὸ καὶ μετρημένο παστορα τὸν ἐξωφρενικὸ κωμικὸ τῶν «Ἀνθρωποφάγων». Λόγια, κινήσεις, τρόποι, ὅλα κανονικὰ, τεχνικὰ, μετρημένα. Ὁ Παντόπουλος τέτοιος εἶναι κ' ὅσοι τὸν νομίζουνε καραγκιῶν μόνον — ἔκουσα τὴν ἔκφραση — τὸν κρίνουνε ἐλαφρὰ, ἐπιπόλαια. Φέτος θὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ «Φάλασφα» στὴν περίφημη μετάφραση τοῦ φίλου Ποριώτη καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπιτυχία του θὰ εἶναι ἐξαιρετικὴ.

Μ' ὅλ' αὐτὰ ἂν ἡ Ἑλλάδα εἶχε τρία διάφορα θεάτρα, κ' ἂν, ὡς ὑποθέσουμε, εἶχε τὸ καθαρὰ ριζολογικὸ θέατρό της, τὸ Βασιλικὸ ὡς πῦμα, κ' ἓνα ἄλλο γιὰ ἐλαφρότερα κάπως ἔργα, τὴ «Νέα Σκηνὴ» π. χ. κ' ἀκόμα ἓνα τρίτο λαϊκὸ, τότε ὁ Παντόπουλος καὶ στὸ πρῶτο δὲ θὰ εἶταν κακὸς ἠθοποιός, καὶ στὸ δεύτερο θὰ εἶταν καλύτερος, στὸ τρίτο ὅμως θὰ θαματουργοῦσε. Γιατί μ' ὅσα κ' ἂν πῆ κανεὶς τὸ ταλέντο του μιλάει περισσότερο στὸν πολὺ λαὸ παρά στὸν ἐκλεχτὸ κάπως τεχνικὸν κόσμο.

Μὲ τὸν Παντόπουλο φέτος παίζει κ' ὁ Βονασέρας. Γι' αὐτὸν ὅμως θὰ γράψουμε ὅταν παρουσιαστῇ σὲ κάνα ἔργο.

*

Στὸ Βαριετέ θίασος ἀπὸ τὸ Λεπενιώτη, Χρυσομάλλη, τὴν Κα Δημοπούλου καὶ Κα Γαλάτη θὰ παίζῃ πάλι φάρσες. Ὁ κ. Λεπενιώτης εἶναι χωρὶς ἄλλο ἀπὸ τοὺς λεπτότερους κωμικούς τοῦ θεάτρου μας. Ἡ μορφὴ του τσαχπίνικη κ' ἐκφραστικώτατη φανερώνει καθαρὰ καθὲ του συναίσθημα κ' οἱ γρήγορες, ἀβίαστες καὶ φυσικὰ κωμικὲς κινήσεις του, πού τὸν φαντάζεσαι καμωμένο ἀπὸ λάστιχο, συμπληρώνουνε τὴν τεχνικώτατη κωμικὴ ἐντύπωση. Ὁ Χρυσομάλλης πάλι χρωματίζει ζωηρότατα καθὲ ρόλο πού παίζει δίνοντάς του σχεδὸν πάντοτε τὴν κατά τὴν ἀντίληψή του ξεχωριστὴ φόρμα κ' εἶναι γιὰ τοῦτο ἠθοποιὸς χαρακτηριστῆς ἀπὸ τοὺς λίγους πού ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ σκηνή. Ἡ Κα Δημοπούλου φαίνεται πὼς εἶναι περισσότερο καμωμένη γιὰ τὴ σοβαρὴ κάπως κωμωδία, παρά γιὰ τὴ φάρσα. Στὴ «Νέα σκηνὴ» λίγες φορές παρουσιάστηκε, κ' αὐτὸς σ' ἔργα ὄχι καὶ τόσο καταλληλὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ κρίνῃ τὸ ταλέντο της. Ἀς ἐλπίσουμε ὅτι φέτος θὰ τὴ δοῦμε περισσότερο καὶ σ' ἔργα πιὸ ταιριαχτὰ

στὴν Τέχνη της. Ὅσοι γιὰ τὴν Κα Γαλάτη, ἡ καλὴ ἀνάμνηση πού ἔχουμε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού μᾶς παρουσιάστηκε στὸ ρόλο τῆς «Τζούλιας» στὸ «Μπαλκόνι» τοῦ Heibert μᾶς κάνει νὰ τὴ θεωροῦμε πάντα γιὰ μιὰ τεχνίτρα ἀξία νὰ παρουσιαστῇ καὶ σ' ἔργα κάπως βαρύτερα. Ὅπωςδήποτε τότε ὁ Heibert δὲ θὰ μπορούσε μὲς στὴν Ἀθήνα νὰ πιτύχει καλύτερη Τζούλια. Ἀς εὐχθῶμε τουλάχιστον νὰ εἶναι καλοπόδαρη στὸ «Νέο Θέατρο» καὶ νὰ μᾶς ξεαναφέρῃ πάλι κάνα καινούριον Μπαλκόνι.

*

Στὴν «Ὀμόνοια» ἡ Κυβέλη θὰ παίζῃ ὡς τὸ Σεπτέμβρη κ' ἀπὸ καὶ πιά στὸ Βασιλικὸ. Πόσα γραφῆκανε καὶ πόσα γραφονται καθεμῆρα γιὰ τὴ χαριτωμένη αὐτὴ τεχνίτρα. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ πού παρουσιάστηκε κατὰ τῆς τῆ συμπαθείας καὶ τὸ θαυμασμὸ τοῦ κόσμου. Δὲς κ' εἶταν μαγίσσα πούχε γιὰ καθὲ θεατὴ κ' ἀπὸ ἓνα φίλτρο μαγικὸ νὰ τὸν πατίζῃ. Ἡ τέχνη της ἴσως δὲν εἶναι τόσο μεγάλη, ὅσο θέλουνε οἱ μηχανικοὶ θαυμαστές της νὰ τὴν παραστήσουν, μὰ ἡ χάρη της ἡ μαγίστερα, ἡ συναρπαστικὴ χάρη της, σπαιχίζει ὅλα μαζί χρισμάτα κ' ἐλαττώματα. Ἡ Κυβέλη στὸν ταχὲ ρόλο παίζει ἄσκημα, ἔτυχε νὰ μὴν τὸν ἔχει διαδοχάμεν. νὰ μὴν ἔρχεται στὸ φυσικὸ της, νὰ μὴ τῆς ἀρέσει, γίλια δὴ πρᾶματα. Ἄδιαφορο παίζει, ἀφύσικα, ἀχαρηχτήριστα, ὅ,τι θέλετε, παίζει ὅμως χαριτωμένα. Εἶναι ἓνας κομφογραφὸς τῆς σκηνῆς. Στὸ παίξιμό της ὁ,τιδήποτε κ' ἂν εἶναι ὁ ρόλος της δὲ σ' ἀφήνει νὰ δῆς τίποτ' ἄλλο ἀπ' τὴ χάρη της. Σὲ καθὲ κίνηση, σὲ καθὲ λόγο, σὲ καθὲ μορφοσμά. Κάποτε παίζει μὲ κοριτσιίστικη ἀφέλεια καὶ μὲ γυναίκεια ἐμπειρία. Κι' αὐτὴς εἶναι ὁ πιὸ πετυχημένος ρόλος της. Μιὰ γυναίκα — κομφοτέχνημα ἀπάνω στὴ σκηνὴ πού σηκώνεται, καθεται, μιλάει, κλαίει, θυμώνει μὲ τόσο γούστο, τὴση γλύκα, ὥστε καταφέρνει νὰ κρύβῃ καθὲ της λαθὸς τεχνικὸ.

Ἐπειτα ἡ Κυβέλη εἶναι ἴδια κ' ἀπαράλλαχτη στὸ θέατρο ὅπως καὶ στὴ ζωὴ. Δὲν ξεχωρίζει καθόλου. Ὅταν μοῦτυχε νὰ τὴ γνωρίσω μιὰ φορὰ νόμισα πὼς ἐξεπίτηδες καὶ στὴ ζωὴ μιμείται τοὺς ρόλους τοῦ θεάτρου. Κι' ὅμως εἶχ' ἄδικο. Γιατί φέρεται στὴ σκηνὴ καθὼς στὴ ζωὴ, κ' ὄχι στὴ ζωὴ καθὼς στὴ σκηνή. Ἐτσι δὲν ὑποκρίνεται πουθενά. Ἀπόδειξη πού τῆς εἶναι ἀδύνατο πολλοὺς μαζί ρόλους νὰ φτιαξῇ καὶ καταφέρνει νὰ τοὺς συνταιριάξῃ ὅλους στὸ χαραχτήρα της. Μὲ λίγα λόγια στὴν Κυβέλη χρωσταίει τὸ Ἑλληνικὸ θέατρο πολλὰ παρά πολλά, ἀφοῦ εἶναι ἡ πρώτη Ρωμιὰ θεατρίνα πού μᾶς δίνει τὴν τέλειαν ἐντύπωση τῆς σκηνικῆς ὀμορφιάς καὶ χάρες. Κ' ἐπειδὴ ὁ λόγος γιὰ σκηνικὴ ὀμορφιά, ὡς κάνουμε καὶ μιὰ σχετικὴ παρατηρητοῦλα. Γιὰ νὰ μὴ χάνῃ τὸν ἀγέρα τῆς κομψῆς κορμοστασιᾶς εἶναι προτιμότερο στὶς τουαλέτες της νὰ διαλέγῃ τὰ κάπως στενότερα φορέματα πού χωρίζουνε τὸν κορμὸ ἀπ' τὴ μέση κ' ἔρχονται πιὸ συνταιριαχτὰ πρὸς τὶς γραμμὲς τοῦ σώματος.

Στὸ θέατρο τῆς Ὀμόνοιας βρίσκεται κ' ἡ Σαγιώρ. Τὸν κωμικὸ αὐτὸν σχεδὸν μὸλις τώρα πρωτοβλέπω καὶ τὸνε θαύμασα πρᾶματικὰ προχτὲς στὸ «Χρυσὸ μου» γιὰ τὴν ἀπλότητα τῶν κωμικῶν του τρόπων καὶ γιὰ τὸ ξεχωριστὸ ταχὲ τῆς Τέχνης του.

Γιὰ ἄλλα βέβαια θεάτρα, ὅσο δὲν παρουσιάζουνε κάνα ἐκλεχτότερο κάπως ἠθοποιό, δὲ σκοπεύουμε νὰ μιλήσουμε. Καμιά φυσικὰ δὲν ἔχουμε ἀπαιτήση ἀπ'